

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว (สนช) (กมธ๓) ๐๐๑๙/ (ร ๕๘) วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง รายงานการพิจารณาการศึกษาของคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณฯ

กราบเรียน ประธานสนิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ประชุมสนิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ วันพุธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้ลงมติตั้งใช้ข้อบังคับการประชุมสนิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗๓ วรรคท้าย เป็นการชั่วคราว เฉพาะกรณี ต่อมาในคราวประชุมสนิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๙ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ ติดตามมติของสภา และตรวจรายงานการประชุม ตามข้อบังคับการประชุมสนิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗๓ วรรคสอง (๒๑) ซึ่งกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. นายกำธร อุดมฤทธิรุจ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายเชนทร์ วิวัฒน์บารวงศ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลตำรวจเอก สุนทร ชัยขวัญ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายทวี สุรฤทธิกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายจักราวุธ นิตยสุทธิ	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายเกียรติ บุญเจือ	กรรมการ
๘. นางเตือนใจ ดีเทศน์	กรรมการ
๙. นายทรงพล ทิมาศาสตร์	กรรมการ
๑๐. นายทศพร ศิริสัมพันธ์	กรรมการ
๑๑. พลเรือเอก ประเสริฐ บุญทรง	กรรมการ
๑๒. นายเพชร ยุติธรรมดำรง	กรรมการ
๑๓. นายอรรคพล สรสุชาติ	กรรมการ

ในการนี้ คณะกรรมการได้มีการพิจารณาการศึกษาและติดตามผลการใช้งบประมาณของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และได้จัดทำรายงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

/จึงกราบเรียน...

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาและติดตามผลการใช้งบประมาณของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ของคณะกรรมการมาธิการ ต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๙๒

(ลงชื่อ) กำธร อุดมฤทธิ์จุ

(นายกำธร อุดมฤทธิ์จุ)

ประธานคณะกรรมการมาธิการติดตามการบริหารงบประมาณ
ติดตามมติของสภาและตรวจรายงานการประชุม
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

จินดา ประสมทรัพย์

(นางสาวจินดา ประสมทรัพย์)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมฯ

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๓

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๒๗- ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๐๗

วรลพ พิมพ์

จินดา ทาน

สารบัญ

	หน้า
๑. วิธีการพิจารณาศึกษา	๑
๒. ผลการพิจารณาศึกษา	๓
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)	๔
- ความเป็นมา	๔
- ผลการดำเนินงาน	๖
- ผลการใช้จ่ายและผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบงบประมาณปี ๒๕๔๘ ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๐ (๖ เดือน)	๑๑
- ปัญหาและอุปสรรค	๑๑
๓. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ	๑๒

รายงานของ

คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ ติดตามมติของสภาและตรวจรายงานการประชุม เรื่อง การพิจารณาศึกษาและติดตามผลการใช้งบประมาณของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

.....

ด้วยในคราวประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๙ วันพุธที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้ลงมติตั้งให้ข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗๓ วรรคท้าย เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี ต่อมาในคราวประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๙ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ ติดตามมติของสภาและตรวจรายงานการประชุม โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้ กิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลในด้านงบประมาณ ติดตาม และประเมินผล การรับ การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งการปฏิบัติตามมติของสภา การตรวจรายงานการประชุมของสภา และเปิดเผย รายงานการประชุมลับของสภา ตามข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๗๓ วรรคสอง (๒๑) ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาและติดตามผลการใช้งบประมาณของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาเรื่องดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงาน ผลการพิจารณาศึกษาต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๙๒ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

๑. วิธีการพิจารณาศึกษา

การดำเนินงานของคณะกรรมการ

๑.๑ คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณฯ ได้ตั้งคณะอนุกรรมการติดตาม ผลการใช้งบประมาณของรัฐบาล องค์การมหาชนและกองทุนขึ้น โดยให้มีอำนาจหน้าที่พิจารณา ศึกษา ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการติดตามผลการใช้งบประมาณของรัฐบาล องค์การมหาชนและกองทุน รวมทั้ง รวบรวมข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสาร หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาได้ตามที่เห็นสมควรแล้วรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งคณะอนุกรรมการประกอบด้วย

๑) นายทศพร ศิริสัมพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒) นายอรรถพล สรสุชาติ	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๓) นายบัณฑิต สุภักดิ์	อนุกรรมการ
๔) นายเดชา ดีผดุง	อนุกรรมการ
๕) นายชนะ รุ่งแสง	อนุกรรมการ

๖) นายวิชาติ ภูประดิษฐ์	อนุกรรมการ
๗) พันเอก ชินรัชต์ รัตนจิตเกษม	อนุกรรมการ
๘) นายสิริวุทธิ์ เสียมภักดี	อนุกรรมการ
๙) นายกฤษกร สุขเวชชวรกิจ	อนุกรรมการ
๑๐) นางสาวอรกัลยา เลิศฤทธิ์ศิริกุล	อนุกรรมการ
๑๑) พันตำรวจโท ชัชวาล บุญมี	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒) นายฐนนท์ศรณ์ เลิศฤทธิ์ศิริกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓) นายปาน พึ่งสุจริต	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔) รองศาสตราจารย์จรรุพร ไวยนันท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕) นายชยกร ปุตระเศรณี	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖) ดร. วิบูลย์ แสงกาญจนวนิช	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗) นายวิชัย วรรณสิน	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

๑.๒ คณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณฯ ได้แต่งตั้งนางสาวจินดา ประสมทรัพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามมติของวุฒิสภา สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้ช่วยเลขานุการตามข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๘๓ วรรคสาม

๑.๓ คณะอนุกรรมการฯ ได้ตั้งคณะทำงานติดตามผลการใช้งบประมาณขององค์การมหาชนและกองทุนขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการติดตามผล ประเมินผล การรับ และการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การมหาชนและกองทุน รวมทั้งรวบรวมข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ แล้วรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะอนุกรรมการฯ เพื่อพิจารณาต่อไป ซึ่งคณะทำงานคณะนี้ ประกอบด้วย

๑) นายชนะ รุ่งแสง	ประธานคณะทำงาน
๒) นายสิริวุทธิ์ เสียมภักดี	คณะทำงาน
๓) นายชยกร ปุตระเศรณี	คณะทำงาน
๔) รองศาสตราจารย์จรรุพร ไวยนันท์	คณะทำงาน
๕) ดร. วิบูลย์ แสงกาญจนวนิช	คณะทำงาน

๑.๔ หน่วยงานที่คณะอนุกรรมการฯ ได้เชิญมาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น คือ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

๑) นายนาวัน วิทยาภรณ์	รองผู้อำนวยการ สมศ.
๒) นางสาวสิรินงนุช สุจรรยา	หัวหน้างานบริหารทั่วไป
๓) นางศศิวรรณ เหมชวรัตน์	หัวหน้างานการเงิน

๑.๕ คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษาศึกษาข้อมูลจากเอกสาร รายงาน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง สถิติและตัวเลขที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำวิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นของ คณะอนุกรรมการฯ และบุคคลต่างๆ

๒. ผลการพิจารณา

คณะกรรมการฯ ขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาและติดตามผลการใช้งบประมาณของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พร้อมทั้งข้อสังเกตและ ข้อเสนอแนะ และหากสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติเห็นชอบด้วยกับรายงานการพิจารณาศึกษา รวมทั้ง ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ขอให้โปรดแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติต่อไป

(นายทวี สุรฤทธิกุล)

เลขานุการคณะกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณ
ติดตามมติของสภาและตรวจรายงานการประชุม
สถานการณ์บัญญัติแห่งชาติ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในหมวดที่ ๖ มาตรา ๔๙ กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขึ้น และให้มีฐานะเป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน เพื่อทำหน้าที่ พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการศึกษาในแต่ละระดับที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด อีกทั้งกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓ ขึ้น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เรียกชื่อย่อว่า “สมศ.” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีอำนาจหน้าที่หลัก ดังนี้

๑. พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดกรอบแนวทางและวิธีการประเมินคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
๒. พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก
๓. ให้การรับรองผู้ประเมินภายนอก
๔. กำกับดูแลและกำหนดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่ดำเนินการโดยผู้ประเมินภายนอก รวมทั้งให้การรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้ในกรณีจำเป็น หรือเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานอาจดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกเองก็ได้
๕. พัฒนาและฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอก จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมและสนับสนุนในองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ หรือวิชาการ เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมผู้ประเมินภายนอกอย่างมีประสิทธิภาพ
๖. เสนอรายงานการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาประจำปีต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ศาสตราจารย์และวัฒนธรรม และสำนักงบประมาณ เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา และการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา ๑๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา” ซึ่งประกอบไปด้วย ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และไม่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน ๓ คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๖ คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมาจากการสรรหา ซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำรวมอยู่ด้วย ไม่น้อยกว่า ๔ คน โดยมีผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ และเพื่อให้การประเมินคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับความหลากหลายของรูปแบบการศึกษา มาตรา ๒๔ แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้มีคณะกรรมการชั้น ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

โดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. สนับสนุนงานด้านวิชาการแก่คณะกรรมการ
๒. พัฒนาปรับปรุงระบบและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการ
๓. กำกับการดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระดับที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของคณะกรรมการ
๔. กระทำการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

เมื่อคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับการดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาไปแล้วประการใด ให้รายงานคณะกรรมการทราบด้วย ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้ง ๒ ชุด ดังกล่าว ประกอบไปด้วยกรรมการจำนวนชุดละ ๑๑ คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสรรหา (มาตรา ๒๕ ,๒๖ และ ๒๗) ประธานกรรมการซึ่งมิใช่ข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และกรรมการซึ่งคณะกรรมการ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือมีประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การวัดผล หรือการประเมินผล และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน สมศ. เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผลการดำเนินงาน

การบริหารจัดการของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานภายใต้ปรัชญา “ ส่งเสริมและพัฒนาสร้างศรัทธาต่อโรงเรียน ดำเนินการแบบกัลยาณมิตร ช่วยเสริมแรงและพัฒนา ” โดยในแต่ละปีจะมีการประเมินสถานศึกษา ซึ่งมี ๓ ระดับ ได้แก่ ๑. การศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒. การอาชีวศึกษา ๓. การอุดมศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมายว่าในแต่ละปี จะมีการประเมินสถานศึกษาในแต่ละระดับจำนวนกี่แห่ง แต่ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณที่ได้รับและ สภาพเศรษฐกิจ ความจำเป็นของประเทศ จึงได้มีการดำเนินงานตามกรอบงบประมาณที่ได้รับโดยคำนึง ประโยชน์สูงสุดนับแต่มีการก่อตั้งสำนักงาน สมศ. มีการประเมินสถานศึกษาไปแล้วจำนวน ๒ รอบ ได้แก่

รอบแรก (ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ – ๒๕๔๘) เป็นการประเมินเพื่อยืนยันสถานภาพของ สถานศึกษาว่ามีมาตรฐานอยู่ในระดับใด ไม่เป็นการตัดสินหรือชี้วัดว่าจะรับรองหรือไม่รับรองคุณภาพ การศึกษา

รอบที่สอง (ตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ – ปัจจุบัน) ในทุกระดับสถานศึกษาจะมีการประเมิน คุณภาพการศึกษา เพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

รูปแบบของการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษา

ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมศ. ดำเนินการ โดยผ่านนิติบุคคลภายนอก ซึ่งได้รับ การรับรองคุณภาพการประเมินจาก สมศ. ให้เป็นผู้ดำเนินการ

(ผู้ประเมินของนิติบุคคลภายนอก จะต้องผ่านการอบรมตามหน่วยการประเมินของ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปัจจุบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งถือว่า มหาวิทยาลัยดังกล่าวเป็นเครือข่ายของ สมศ. ในการอบรมผู้ประเมินผล โดยผู้ประเมินต้องออกค่าใช้จ่าย ในการเข้ารับการอบรมเอง เมื่อผ่านขั้นตอนการอบรมแล้วจึงสามารถขึ้นทะเบียนกับ สมศ. เป็นนิติบุคคล ที่สามารถเข้าร่วมดำเนินการประเมินผลคุณภาพการศึกษากับ สมศ. ได้)

สมศ. ได้ดำเนินการคัดเลือก พัฒนาและแต่งตั้งผู้ประเมินภายนอกเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ประเมินคุณภาพนอก ในรอบแรก จำนวนผู้ประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบ ไปด้วยประเภทและจำนวนผู้ประเมิน ดังนี้

ปี	นิติบุคคล	คณะบุคคล	สถาบันอุดมศึกษา	รวม
๒๕๔๕	๑,๐๓๒	-	๒๑๓	๑,๒๔๕
๒๕๔๖	๔๗๑	๓๗	๒๑๓	๗๒๑
๒๕๔๗	๕๕๙	๔๓	-	๕๙๒
๒๕๔๘	๒,๙๗๔	-	-	๒,๙๗๔
รวม	๕,๐๓๖	๘๐	๔๒๖	๕,๕๓๒

ในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา สมศ. ดำเนินการ โดยคณะกรรมการเป็นผู้ทำการ ประเมินคุณภาพการศึกษา

(คณะกรรมการประเมินฯ ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเปิดโอกาสให้ สถาบันการศึกษาผู้รับการประเมิน สามารถเสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำการประเมินได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการของ สมศ. จะเป็นผู้คัดเลือกเป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการประเมินต่อไป)

สมศ. ได้คัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการประเมินคุณภาพการศึกษา ในประเภทอาชีวศึกษา จำนวน ๕๓๙ คน ประเภทอุดมศึกษา จำนวน ๓๘๕ คน สมศ. มีจำนวนสถานศึกษาที่ต้องทำการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกประเภท จำนวน ๓๘,๑๒๓ แห่ง แยกเป็น ระดับชั้นพื้นฐาน จำนวน ๓๗,๐๖๐ แห่ง ระดับการอาชีวศึกษา จำนวน ๗๙๕ แห่ง ระดับอุดมศึกษา จำนวน ๒๖๘ แห่ง

จำนวนสถานศึกษาที่ต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ.ทั่วประเทศ

จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

ระดับชั้นพื้นฐาน จำนวน ๓๗,๐๖๐ แห่ง

ลำดับ	สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
๑	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	๓๑,๕๓๓	๘๕.๐๙
๒	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.)	๒,๕๙๘	๗.๐๑
๓	การศึกษานอกโรงเรียน	๘๙๐	๒.๕๐
๔	สำนักการศึกษาส่วนท้องถิ่น	๔๙๙	๑.๓๕
๕	สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร	๔๓๒	๑.๑๗
๖	กองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ	๓๙๐	๑.๐๕
๗	โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม	๒๑๑	๐.๕๗
๘	กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน	๑๗๖	๐.๔๗
๙	โรงเรียนนานาชาติ	๑๐๙	๐.๒๙
๑๐	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	๙๖	๐.๒๖
๑๑	โรงเรียนสำหรับคนพิการ	๕๗	๐.๑๕
๑๒	โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ	๓๐	๐.๐๘
๑๓	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย	๑๔	๐.๐๔
๑๔	โรงเรียนวิทยาศาสตร์	๑๓	๐.๐๔
๑๕	กรมพลศึกษา (โรงเรียนกีฬา)	๑๐	๐.๐๓
๑๖	กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด	๑	-
๑๗	โรงเรียนดนตรี	๑	-
	รวม	๓๗,๐๖๐	๑๐๐.๐๐

ระดับการอาชีวศึกษา จำนวน ๗๙๕ แห่ง

ลำดับ	สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
๑	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔๐๔	๕๐.๘๒
๒	สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๓๙๐	๔๙.๐๖
๓	เทศบาล	๑	๐.๑๓
	รวม	๗๙๕	๑๐๐.๐๐

ระดับอุดมศึกษา จำนวน ๒๖๘ แห่ง

ลำดับ	สังกัด	จำนวน	ร้อยละ
๑	สถาบันอุดมศึกษาเอกชน	๖๖	๒๔.๖๓
๒	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	๔๐	๑๔.๙๓
๓	กระทรวงสาธารณสุข	๓๗	๑๓.๘๑
๔	มหาวิทยาลัยรัฐ	๒๑	๗.๘๔
๕	วิทยาลัยชุมชน	๑๙	๗.๐๙
๖	สถาบันพลศึกษา	๑๗	๖.๓๔
๗	กระทรวงกลาโหม	๑๗	๖.๓๔
๘	กระทรวงวัฒนธรรม	๑๖	๕.๙๗
๙	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑๑	๔.๑๐
๑๐	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	๙	๓.๓๖
๑๑	สถาบันที่ไม่เป็นส่วนราชการ	๔	๑.๔๙
๑๒	สถาบันที่ไม่จำกัดรับศึกษา	๒	๐.๗๕
๑๓	มหาวิทยาลัยสงฆ์	๒	๐.๗๕
๑๔	กรุงเทพมหานคร	๒	๐.๗๕
๑๕	กระทรวงคมนาคม	๒	๐.๗๕
๑๖	สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (เอไอที)	๑	๐.๓๗
๑๗	สภากาชาดไทย	๑	๐.๓๗
๑๘	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๑	๐.๓๗
	รวม	๒๖๘	๑๐๐.๐๐

การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นกระจกสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ สมศ.ดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้น คือ การส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญในการวางระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยการเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหัวใจของผู้ปกครองและสังคม สมศ. จึงให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพใน ๓ เรื่องหลัก คือ การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การประกันคุณภาพการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ตามหมวดที่ ๔ “สุจิตฺติ” ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ) และการประกันคุณภาพการบริหารสถานศึกษา (ตามหมวดที่ ๕ หมวดที่ ๗ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

สมศ. จึงได้กำหนดมาตรฐานการประเมินผลสถานศึกษา ออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดมาตรฐานการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานการประเมินสถานศึกษาระดับพื้นฐาน มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ มาตรฐาน แบ่งเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. มาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน ๗ มาตรฐาน ได้แก่

<p>มาตรฐานด้านผู้เรียน โดยมีตัวบ่งชี้ ๓๐ ตัว</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ๒. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ๓. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ๔. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ๕. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ๖. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ๗. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา
--	--

๒. มาตรฐานด้านครู จำนวน ๒ มาตรฐาน ได้แก่

<p>มาตรฐานด้านครู โดยมีตัวบ่งชี้ ๑๖ ตัว</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒. ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ ตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ
---	--

๓. มาตรฐานด้านผู้บริหาร จำนวน ๕ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานด้านบริหาร โดยมีตัวบ่งชี้ ๒๒ ตัว	<ol style="list-style-type: none"> ๑. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ๒. สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ๓. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๔. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ ๕. สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
--	--

มาตรฐานการประเมินสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๘ มาตรฐาน แบ่งเป็น ๘ ด้าน ดังนี้

- มาตรฐานที่ ๑ มาตรฐานด้านผู้จบการศึกษา โดยมีตัวบ่งชี้ ๓ ตัว
- มาตรฐานที่ ๒ มาตรฐานด้านการเรียนรู้ โดยมีตัวบ่งชี้ ๔ ตัว
- มาตรฐานที่ ๓ มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีตัวบ่งชี้ ๗ ตัว
- มาตรฐานที่ ๔ มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ โดยมีตัวบ่งชี้ ๓ ตัว
- มาตรฐานที่ ๕ มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ โดยมีตัวบ่งชี้ ๒ ตัว
- มาตรฐานที่ ๖ มาตรฐานด้านกิจการนักศึกษาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีตัวบ่งชี้ ๒ ตัว
- มาตรฐานที่ ๗ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ โดยมีตัวบ่งชี้ ๗ ตัว
- มาตรฐานที่ ๘ มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน โดยมีตัวบ่งชี้ ๒ ตัว

มาตรฐานการประเมินสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น ๘ มาตรฐาน แบ่งเป็น ๘ ด้าน ดังนี้

- มาตรฐานที่ ๑ มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต โดยมีตัวบ่งชี้ ๔ ตัว
- มาตรฐานที่ ๒ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ โดยมีตัวบ่งชี้ ๔ ตัว
- มาตรฐานที่ ๓ มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีตัวบ่งชี้ ๕ ตัว
- มาตรฐานที่ ๔ มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ โดยมีตัวบ่งชี้ ๔ ตัว
- มาตรฐานที่ ๕ มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ โดยมีตัวบ่งชี้ ๒ ตัว
- มาตรฐานที่ ๖ มาตรฐานด้านกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีตัวบ่งชี้ ๒ ตัว
- มาตรฐานที่ ๗ มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ โดยมีตัวบ่งชี้ ๕ ตัว
- มาตรฐานที่ ๘ มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพภายใน โดยมีตัวบ่งชี้ ๒ ตัว

ผลการใช้จ่ายและผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบงบประมาณปี ๒๕๔๘, ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๐

(๖ เดือน) ตามเอกสารหมายเลข ๑ สมศ. มีผลผลิต ๒ ประเภท ได้แก่

ผลผลิตที่ ๑ การเสริมสร้างให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ผลผลิตที่ ๒ การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

โดยมีผลการใช้จ่ายเปรียบเทียบกับงบประมาณ เป็นดังนี้

ผลผลิตที่ ๑ การเสริมสร้างให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ซึ่ง สมศ. มีกิจกรรม การอบรมให้สถานศึกษาเพื่อสร้างความพร้อมรับการประเมิน โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณ

- ในปี ๒๕๔๘ จำนวน ๔๙.๒๑๕ ล้านบาท ใช้จ่ายในกิจกรรมนี้ จำนวน ๓๔.๘๗๙ ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพได้ ๙,๘๔๓ แห่ง เท่ากับแผนงานที่ สมศ. กำหนดไว้

- ในปี ๒๕๔๙ จำนวน ๔๐.๐๐๐ ล้านบาท ใช้จ่ายในกิจกรรมนี้ จำนวน ๔๐.๐๐๐ ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพได้ ๘,๐๐๐ แห่ง เท่ากับแผนงานที่ สมศ. กำหนดไว้

- ในปี ๒๕๕๐ (๖ เดือน) จำนวน ๔๐.๐๐๐ ล้านบาท ใช้จ่ายในกิจกรรมนี้ จำนวน ๑๘.๕๙๔ ล้านบาท โดยมีผลการประเมินคุณภาพได้ ๖,๒๒๔ แห่ง ต่ำกว่าแผนที่ สมศ. กำหนดไว้ที่ ๘,๐๐๐ แห่ง

ผลผลิตที่ ๒ การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สมศ. มีกิจกรรมในผลผลิตนี้ จำนวน ๖ กิจกรรม ได้แก่

- ๑) กิจกรรมจัดการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา
- ๒) กิจกรรมพัฒนาผู้ประเมินภายนอก
- ๓) กิจกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก
- ๔) กิจกรรมสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- ๕) กิจกรรมวิจัยและพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ทางการศึกษา
- ๖) การพิจารณารายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา

โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

- ปี ๒๕๔๘ จำนวน ๔๖๔.๘๕๖ ล้านบาท ใช้จ่ายในกิจกรรมรวม ๔๒๖.๘๑๓ ล้านบาท
- ปี ๒๕๔๙ จำนวน ๓๔๒.๘๖๔ ล้านบาท ใช้จ่ายในกิจกรรมรวม ๓๔๒.๘๖๔ ล้านบาท
- ปี ๒๕๕๐ จำนวน ๓๓๗.๔๑๙ ล้านบาท ใช้จ่ายในกิจกรรมรวม ๒๑๘.๗๒๑ ล้านบาท

ปัญหาและอุปสรรค

๑) สมศ. มีพันธกิจหลักในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศ จำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ แห่ง ปัจจุบัน สมศ. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสำนักงานฯ เพียง ๔๙ อัตรา ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๗ เมื่อเทียบกับปริมาณงานที่ สมศ. ต้องรับผิดชอบอยู่กับจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน นับว่าน้อยมากไม่เพียงพอต่อการดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพได้ทันกับกำหนดเวลาที่ สมศ. วางแผนไว้

๒) สมศ. มีปัญหาเรื่องต้นทุนต่อหน่วยในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สมศ. ได้รับงบประมาณการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาต่อแห่ง ดังนี้

ระดับ	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)
ระดับชั้นพื้นฐาน	๓๒,๐๐๐.-
ระดับอาชีวศึกษา	๕๘,๐๐๐.-
ระดับอุดมศึกษา	๘๐,๗๐๐.-

ต้นทุนต่อหน่วยดังกล่าวไม่สะท้อนต่อภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประเมิน หรือหน่วยประเมินผลการศึกษา โดยเฉพาะผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีหลายคณะ หลายวิชา ดังนั้นการประเมินคุณภาพภายนอกจำเป็นต้องสรรหาผู้ประเมินที่มีคุณวุฒิและเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่มหาวิทยาลัยให้การยอมรับมาเป็นผู้ประเมิน ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยที่ได้รับไม่เพียงพอ สมศ. ได้เสนอขอปรับต้นทุนต่อหน่วยในระดับอุดมศึกษาจาก ๘๐,๗๐๐ บาท เป็น ๑๒๕,๕๐๐ บาท จากสำนักงานประมาณจนถึงปัจจุบันยังไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติ

๓) หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก และได้รับรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละระดับไปแล้ว พบว่าหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษานั้น ๆ ไม่ได้นำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ในการปรับปรุง วางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งหากหน่วยงานต้นสังกัดตระหนักถึงความสำคัญในการนำผลการประเมินดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จะทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ มีคุณภาพดีขึ้นได้มาตรฐาน และโดยภาพรวมการจัดการศึกษาของประเทศก็จะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๓. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

โดยที่การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นนโยบายของรัฐที่มีความต้องการตรวจสอบ ประเมินผลว่า การให้บริการการศึกษาของสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษาของรัฐ และสนองความต้องการของลูกค้า ประชาชนผู้รับบริการเพียงใด รัฐบาลจึงได้กำหนดให้ สมศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระ มีความเป็นกลางและเป็นธรรม ปราศจากแรงกดดันที่จะทำให้ผลการประเมินภายนอกเบี่ยงเบนไปจากความเป็นจริง ก่อให้เกิดการตรวจสอบ และการถ่วงดุลอย่างแท้จริง และทำให้เกิดการประเมินที่มีคุณภาพ บนหลักเกณฑ์พื้นฐาน ๕ ประการ คือ มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา บนหลักความเที่ยงธรรม โปร่งใส มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมาย มุ่งเน้นการส่งเสริมประสานงานความร่วมมือระหว่างกัน และความร่วมมือในการประเมินคุณภาพและพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่าย

คณะกรรมการจึงได้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ประเมิน และผู้รับการประเมินและมาตรฐานที่ใช้ประเมินเป็นหลัก อันเนื่องมาจากผลของการประเมินที่ได้ สมศ. จะพิจารณารับรองหรือไม่ และจะส่งผลต่อสถานศึกษาผู้รับการประเมินเพียงใด ผลการประเมินได้รับการยอมรับทั้งสถานศึกษาและผู้ประเมินเพียงใด มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินมีความชัดเจนสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน คุณภาพในการสอน และคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพียงใด และเป็นที่ยอมรับระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการประเมินเพียงใด

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า การประเมินผลคุณภาพการศึกษา จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ต้องมาจากความเข้าใจ และความร่วมมือที่ดีด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายสถานศึกษาผู้รับการประเมิน ฝ่ายผู้ประเมิน และผู้ให้การรับรองคือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จากผลการประเมินที่ สมศ.ได้ดำเนินการไป ๒ ครั้งแล้ว โดยในครั้งแรก เป็นการประเมินผล เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อการพัฒนาสถานศึกษามีใช้การประเมินเพื่อให้คุณให้โทษแก่สถานศึกษาแต่อย่างใด ส่วนในการประเมินครั้งที่ ๒ เป็นการประเมินเพื่อไปสู่การวัดผล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานทางการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับกันในสากล สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว และเป็นประเด็นที่ สมศ. ควรให้ความสนใจติดตามปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว ได้แก่

๑) ความไม่เชื่อมั่นของสถานศึกษาผู้ถูกประเมินต่อผู้ประเมินและผลการประเมิน เนื่องจากมีข้อเรียกร้อง ทักท้วงจากสถานศึกษาผู้ถูกประเมินถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ประเมินในหลายประเด็น เช่น ผู้ประเมินมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ขาดประสบการณ์ทางการศึกษา หรือมีประสบการณ์น้อย ขาดความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษา การประเมินผลกระทำในลักษณะการตรวจสอบหาจุดด้อยมากกว่าจุดเด่น นอกจากนี้ ผู้ประเมินบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การวางตัวไม่เหมาะสม ไม่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้ทักท้วงผลการประเมินอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังใช้คำพูดเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษา และมีทัศนคติไม่ดีต่อสถานศึกษาที่ถูกประเมิน ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง และไม่เป็นที่ยอมรับของสถานศึกษา คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะว่า

(๑.๑) สมศ. ควรจัดตั้งคณะกรรมการรับฟังข้อคิดเห็นจากสถานศึกษาผู้รับการประเมินว่า มีข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เพื่อเปิดโอกาสให้ สมศ. และสถานศึกษาเหล่านั้นได้สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน ทั้งนี้เพื่อลดกระแสการไม่ยอมรับผลการประเมิน ในขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสที่ สมศ. ได้ติดตามสำรวจคุณภาพการประเมินของผู้ประเมินไปด้วย

(๑.๒) สมศ. ควรพิจารณาทบทวนกระบวนการเลือกสรรผู้ประเมิน ให้มีความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่โดยการตรวจสอบภูมิหลังของผู้ประเมิน ทั้งทางด้านคุณวุฒิ วิทยุติ ความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์ในการศึกษา รวมถึงความมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้เสนอตัวเข้าเป็นผู้ประเมิน ก่อนการรับเข้าฝึกอบรม เพื่อให้ได้มาตรฐานการประเมินที่เป็นมาตรฐานของ สมศ. โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ผู้ประเมินควรได้รับการยอมรับจากสถานศึกษาในระดับนั้นด้วย

(๑.๓) สมศ. ควรพิจารณาถึงมาตรฐานที่ สมศ. กำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการประเมินสถานศึกษา อันเนื่องมาจากความหลากหลายของสถานศึกษา สภาพความเป็นจริงของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมาก ทั้งขนาดของสถานศึกษา สถานที่ตั้งของสถานศึกษาในเมืองและนอกเมือง ความชัดเจนเกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การวัดผลตาม มาตรฐานที่ สมศ.กำหนดขึ้น โดยเฉพาะในมาตรฐานที่ ๔ มาตรฐานที่ ๕ และมาตรฐานที่ ๘ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่มีข้อโต้แย้งระหว่างผู้ประเมินกับผู้ถูกประเมิน

(๑.๔) สมศ. ควรให้ความสำคัญกับการจัดหาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของสำนักงานให้มีเพียงพอต่อการดำเนินงาน และเร่งรัดพัฒนา อบรม บุคลากรของ สมศ. ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ ความสามารถในการตอบข้อซักถามเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอก หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการประเมิน ให้สถานศึกษาทราบอย่างชัดเจนและด้วยมาตรฐานเดียวกัน

(๑.๕) สมศ. ควรอธิบายหลักเกณฑ์ วิธีการประเมินให้สถานศึกษาทราบอย่างชัดเจน ปรับระยะเวลาในการประเมินให้สอดคล้องกับขนาดของสถานศึกษา กำหนดเวลาในการจัดส่งผลการประเมินให้สถานศึกษาผู้รับการประเมินได้ทราบและให้โอกาสแก่สถานศึกษานั้น ๆ ในการทักท้วงผลการประเมินตามสมควร

๒) การสรรหาและพัฒนาคุณภาพผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะว่า สมศ. ควรเร่งดำเนินการสรรหาผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยให้มีจำนวนเพียงพอต่อการดำเนินงานของ สมศ. ในขณะเดียวกัน สมศ. ต้องพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินภายนอกให้ได้มาตรฐานการประเมินตามเกณฑ์ของ สมศ. ควรยกเลิกผู้ประเมินคุณภาพอิสระ ให้เหลือแต่เพียงผู้ประเมินที่เป็นนิติบุคคลและเพื่อยกระดับคุณภาพการประเมินผล สมศ. ควรพิจารณาเพิ่มเงื่อนไขหลักเกณฑ์ ให้ผู้ประเมินที่เป็นนิติบุคคล ต้องจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการศึกษา ความรู้ความชำนาญในเรื่องการจัดการศึกษามาเป็นที่ปรึกษาของนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับ สมศ. และต้องกำหนดให้รายงานผลการประเมินผลของผู้ประเมินในนิติบุคคลนั้นต้องผ่านคณะกรรมการตรวจพิจารณารายงานของนิติบุคคลนั้น ๆ ก่อนนำเสนอต่อ สมศ. เพื่อพิจารณาต่อไป และเพื่อยกระดับคุณภาพการประเมินผล นอกจากนี้ สมศ. ควรประเมินผลการดำเนินงานของผู้ประเมินภายนอกแบบจางเหมาะกับผู้ประเมินผลที่ สมศ. ได้คัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิในระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาปรับปรุงผู้ประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีที่สุดในที่สุดต่อไป

๓) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ของ สมศ.

ในกลยุทธ์ที่ ๒ ของ สมศ. ได้กำหนดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ยอมรับและศรัทธาต่อสถานศึกษา สถานศึกษาจะได้รับการสนับสนุนและสามารถแข่งขันได้ สถานศึกษาที่มีคุณภาพต้องมีการประเมินและปรับปรุงคุณภาพอยู่เสมอภายใต้การนำของผู้บริหาร

คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า สมศ. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องในบทบาทภาระหน้าที่ของ สมศ. นโยบายและหลักการที่ สมศ. กำหนดให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น ทั้งในกลุ่มสถานศึกษาและประชาชนโดยทั่วไปให้ทราบโดยทั่วถึงและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ที่ต้องมีการประเมินสถานศึกษา มาตรฐานที่ใช้ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดการยอมรับและศรัทธาต่อระบบการประเมินผลคุณภาพการศึกษาของ สมศ. อันจะส่งผลต่อการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป

คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะว่า สมศ. ควรจัดให้มีคณะทำงานของ สมศ. หรือกลุ่มงานพิเศษของ สมศ. ที่เข้าไปดำเนินการให้ความช่วยเหลือ แนะนำวิธีการ การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่ผลการประเมินยังไม่ได้มาตรฐานของ สมศ. ให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมตามมาตรฐานที่ สมศ. กำหนดเป็นการเฉพาะ

๔) สิทธิประโยชน์จากการประเมินผลคุณภาพสถานศึกษา

คณะกรรมการการศึกษามีข้อสังเกตว่า ผลการประเมินที่ สมศ. ได้ประกาศการรับรองผลการประเมินแล้ว สมศ. ควรมีนโยบายที่ชัดเจนว่า สถานศึกษาใดที่ผ่านการรับรองผลการประเมินจะได้รับประโยชน์ หรือสิทธิประโยชน์ใดบ้างหรือไม่ หรือสถานศึกษาใดที่ไม่ผ่านการรับรองของ สมศ. จะมีผลเป็นคุณเป็นโทษอย่างไร เช่น การได้รับงบประมาณดำเนินการที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในเรื่องต่างๆ หรือการประกาศผลเชิดชูเกียรติสถานศึกษานั้น ฯลฯ เนื่องจากยังขาดความชัดเจนในเรื่องนี้ จึงส่งผลให้สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อการประเมินผลอย่างจริงจัง ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น

๕) การดำเนินการกับสถานศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินผลรับรองคุณภาพ

คณะกรรมการการศึกษามีข้อสังเกตว่า สถานศึกษาที่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานที่ สมศ. กำหนดขึ้น สมศ. ได้นำเสนอรายงานผลการประเมินต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและสั่งการ ไม่ปรากฏเป็นที่ชัดเจนว่าคณะรัฐมนตรีได้สั่งการในเรื่องนี้อย่างไร คณะกรรมการการศึกษามีความเห็นที่เห็นว่า เมื่อผลการประเมินผลดังกล่าวปรากฏเป็นที่ชัดเจนแล้ว รัฐบาลควรสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่ เข้าร่วมพัฒนาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อให้ได้มาตรฐานการบริหารจัดการศึกษาตามที่กำหนด และควรจัดให้มีรายงานผลการดำเนินงานให้รัฐมนตรีที่รับผิดชอบในระดับสถาบันการศึกษานั้น ๆ ได้ทราบเป็นระยะไป

๖) การนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

คณะกรรมการการศึกษามีข้อสังเกตว่า สมศ. ควรให้ความสำคัญต่อการทำวิจัยและพัฒนา นโยบาย กลยุทธ์ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะควรนำผลการวิจัยที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สมศ. ควรเผยแพร่ผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งการเสนอแนะให้สถานศึกษาต่างๆ พิจารณานำผลการวิจัยและพัฒนาที่ สมศ. ได้จัดทำขึ้นไปพัฒนาปรับใช้กับการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องสถานศึกษา ผู้ประเมินผล ได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สมศ. ควรให้การเร่งรัดพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของ สมศ. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ข้อมูลและคอมพิวเตอร์ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถประมวลข้อมูล มาตรฐานการศึกษาและทำให้บริการข้อมูลแก่สถานศึกษา ผู้รับบริการ ประชาชน ผู้สนใจ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๗) การบริหารจัดการสินทรัพย์ของสำนักงานฯ

คณะกรรมการการศึกษามีข้อสังเกตว่า

(๗.๑) สมศ. ควรให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการสินทรัพย์ของสำนักงานฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบัน สมศ. มีสินทรัพย์ทั้งสิ้น ณ ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๖๕๗.๘๙๓ ล้านบาท ในขณะที่ สมศ. มีหนี้สินรวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๓.๑๖๙ ล้านบาท สินทรัพย์ส่วนใหญ่ของ สมศ. อยู่ในรูปเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินลงทุนระยะสั้น (เป็นตั๋วเงินฝากของธนาคาร) จำนวนรวมถึง ๕๖๒.๑๓๒ ล้านบาท เมื่อคำนึงถึงภาระหนี้สิน ๒๓.๑๖๙ ล้านบาท และภาระผูกพันที่ สมศ. ต้องใช้จ่ายจำนวน ๑๙๙.๗๖ ล้านบาท เป็นจำนวนรวม ๒๒๒.๙๒๙ ล้านบาท สมศ. มีสินทรัพย์ในรูปเงินสดและเงิน

ฝากธนาคารเหลืออยู่ถึง ๒๓๙.๒๐๓ ล้านบาท สมศ. ควรพิจารณาดำเนินการบริหารเงินสดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร แทนที่จะเลือกฝากเงินไว้กับธนาคารเพียงอย่างเดียว

(๗.๒) สมศ. ควรให้ความสำคัญกับการติดตามผลการประเมินของผู้รับจ้างประเมินซึ่งเป็นผู้สัญญา กับ สมศ. เนื่องจากในรายการรายได้อื่น ๆ ของ สมศ. มีรายการรายได้จากค่าเบี้ยปรับจากหน่วยประเมินภายนอก เพิ่มสูงขึ้นมาก เมื่อเทียบระหว่างปี ๒๕๔๔ และปี ๒๕๔๗ ดังนี้ ปี ๒๕๔๔ มีรายได้ จำนวน ๔.๒๙๖ ล้านบาท ปี ๒๕๔๗ มีรายได้ จำนวน ๑.๔๕๒ ล้านบาท รายได้ในประเภทนี้ ในปี ๒๕๔๔ เพิ่มสูงขึ้นถึงเกือบ ๓ เท่า ของปี ๒๕๔๗ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สำนักงานฯ มีปัญหากับผู้ประเมิน หน่วยประเมินผล ที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเงื่อนไขสัญญาที่ให้ไว้กับสำนักงานฯ รายได้ประเภทนี้ไม่ควรจะเกิดขึ้นมาก หากผู้ประเมิน หน่วยประเมินภายนอก มีประสิทธิผล ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับของ สมศ. ดังนั้น คณะกรรมการมีข้อเสนอแนะว่า สมศ. ควรดำเนินการพิจารณาทบทวนผู้ประเมิน หน่วยประเมินผลภายนอก คัดแยกผู้ประเมิน หน่วยประเมินที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพในการประเมินดีไว้ และยกเลิกสัญญากับผู้ประเมินที่มีผลงานไม่เป็นที่พอใจออกไป ในขณะเดียวกัน สมศ. ควรจัดสัมมนาผู้ประเมิน หน่วยประเมินภายนอกให้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้ประเมิน และหน่วยประเมิน และถือโอกาสนี้ได้ร่วมกันการดำเนินแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานให้มีข้อสรุปที่ชัดเจน

(๗.๓) การดำเนินการกับลูกหนี้ในรายชื่อของ บริษัท อาร์ไอป้า (ประเทศไทย) จำกัด คณะกรรมการมีข้อสังเกตว่า สมศ. ควรเร่งดำเนินการบังคับคดี บริษัท อาร์ไอป้า (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทรับจ้างเป็นที่ปรึกษาและเป็นตัวแทนดำเนินการโครงการ Asia IT & C ของสำนักงานฯ เนื่องจากศาลได้ตัดสินให้ สมศ. เป็นผู้ชนะคดีตามคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๖๒๙๒ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ อันเนื่องมาจาก การผิดสัญญาจ้างเป็นที่ปรึกษา เป็นเงินจำนวน ๕.๐ ล้านบาท กับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ในขณะเดียวกัน สำนักงานฯ ควรประเมินความเป็นไปได้ในการบังคับคดีแล้วจะมีโอกาสได้รับการชำระหนี้คืนมากน้อยเพียงใด และควรบันทึกตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้ในระบบบัญชีด้วย

๘) การดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ สมศ. กำหนดไว้

โดยเหตุที่ สมศ. จัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ ในอันที่จะทำหน้าที่ พัฒนามาตรฐานและเกณฑ์ระบบการประเมินคุณภาพภายนอก กำหนดกรอบแนวทางวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก การประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการศึกษาในแต่ละระดับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการเมื่อตุลาคม ๒๕๔๕ อันส่งผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาของชาติเป็นอย่างมาก ซึ่งนับจากวันที่มีการปฏิรูป พัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยดังกล่าวข้างต้น เห็นควรที่จะมีการประเมินผลในการบริหารจัดการการศึกษาของชาติอย่างเป็นรูปธรรม และสามารถชี้แจงให้กับภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนได้รับทราบ ทั้งนี้ มีบางประการที่รัฐควรให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับการศึกษาทั้ง ๓ ระดับ ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาภาคบังคับ ขณะนี้ถือได้ว่าขาดการผลักดันให้ไปสู่ความสำเร็จ

คณะกรรมการการมีข้อสังเกตว่า สมศ. เป็นหน่วยงานกลางที่จัดให้มีการประเมินผลคุณภาพภายนอกสถานศึกษามาแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานและวิธีการประเมินผลที่ สมศ. กำหนดขึ้น สมศ. ได้จัดให้มีการประเมินผลงานของสถานศึกษาต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

(๘.๑) แนวคิดการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับต่าง ๆ มีผลในเชิงบวกหรือเชิงลบ ต่อนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นอย่างไร

(๘.๒) การประพฤติปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา สมศ. มีข้อคิด ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อผู้รับผิดชอบในระดับรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี มากน้อยเพียงใด และผลรับการสั่งการมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

นอกจากนี้ สมศ. ควรประเมินผลการดำเนินงานของตนเอง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น

- ผลการดำเนินงานของ สมศ. เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์เพียงใด ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นของ สมศ. มีอะไรบ้าง สมศ. ได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

- รูปแบบ วิธีการดำเนินงานของ สมศ. เป็นอย่างไร ยังสามารถรองรับการปฏิบัติงานในการพัฒนามาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ เหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินการหรือไม่

- การยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสถานศึกษาที่ถูกประเมิน ส.ม.ศ. ได้นำผลการประเมินและการรับรองผลการประเมินมาวิเคราะห์ เจาะลึกถึงมูลเหตุต่าง ๆ ทั้งการที่สถานศึกษาผู้ถูกประเมินยอมรับผลการประเมินและไม่ยอมรับผลการประเมิน

- การสรรหาคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวและอุดมศึกษา ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้สรรหา ตามมาตรา ๒๕, ๒๖ และมาตรา ๒๗ สมศ. ได้ประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ทั้ง ๒ ชุดดังกล่าวหรือไม่ ผลการดำเนินงานยังเป็นไปตามเกณฑ์ของ สมศ. หรือไม่ จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

คณะกรรมการการมีความเห็นว่า สมศ. ควรทำการประเมินตนเองโดยปราศจากอคติและด้วยความโปร่งใส เพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานที่แท้จริงว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพื่อที่จะเป็นหลักประกันได้ว่า สมศ. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก และสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลา อันจะเป็นผลในการสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

.....

